

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022 – Uudistukset

OSA 3 Kysymyksiä ja vastauksia
sekä Ajankohtaisia asioita

Kysymyksiä ja vastauksia

A decorative graphic consisting of thick, wavy lines in green and blue. The lines are layered, with a blue line at the bottom, a green line in the middle, and another blue line at the top. The lines curve and overlap, creating a sense of movement and depth.

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma eli lapsen vasu 1/3

- Päivittykö Opetushallituksen lapsen vasun mallilomake ja ohjeistus? Milloin? **Kyllä, juhannukseen mennessä.**
- Pitäisikö tehdä pedagoginen selvitys, kun lapsi siirretään tuen piiriin? Entä tehostetun tuen suunnitelma, tehdäänkö erikseen vai voiko sisältyä vasuun? Tarvitaanko omaa lomakkeistoa kolmitasoiselle tuelle? **Varhaiskasvatuksessa ei tehdä pedagogista selvitystä. Ei tarvita omaa lomakkeistoa, lapsen vasuun kirjataan lapsen tukeen liittyvät asiat.**
- Onko opetushallitukselta tulossa mallilomakkeita pedagogiseen arvioon ja selvitykseen? **Ei ole tulossa, hallintopäätöksessä voidaan käyttää lapsen vasua ja hallintopäätöksen jälkeen tulee lapsen vasu myös tarkentaa.**

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma eli lapsen vasu 2/3

- Olisiko mahdollista, että vain tukea tarvitseville lapsille laaditaan vasu ja ryhmävasu kattaisi toiminnan periaatteet kokonaisuuden osalta? **Ei, koska lapsen vasu on lakisääteinen asiakirja, joka tehdään päiväkodissa tai perhepäivähoidossa olevalle lapselle.**
- Onko lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan sisältyvät tuen toteutuksen kirjaukset riittäviä? **Kyllä ne ovat riittäviä, erillisiä lomakkeita ei tarvita.**
- Miten estetään se, ettei asiakirjoihin tule terveydentilaan liittyviä tietoja (moniammatilliset käsittelyt)? **Lapsen vasuun kirjataan varhaiskasvatuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot, esimerkiksi diagnoositietoja ei kirjata. Henkilöstölle on hyvä järjestää täydennyskoulutusta menettelytapoihin.**
- Miten eri tahojen tekemä vanhemmuuden tuki yhteensovitetaan, jos sitä ei saa kirjata mihinkään? **Lapsen vasuun kirjataan lapsen varhaiskasvatusta koskevat asiat. Vanhemmuuden tukemiseen liittyvät asiat kirjataan kunkin asiantuntijatahon asiakaskertomukseen tms.**

Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma eli lapsen vasu 3/3

- Olisiko hyvä, että varhaiskasvatuksen suunnitelman kaavake olisi yhtenäinen koko maassa? **Opetushallituksella ei ole toimivaltaa antaa määräystä lapsen vasun lomakkeesta. Ohje on oikeudelliselta luonteeltaan suositus.**
- Varhaiskasvatuksen opettajan toimeen on valittu sosionomi, laatiiko hän lapsen vasut vai vastaako laatimisesta varhaiskasvatuksen opettajan koulutuksen saanut henkilö. Ryhmässä saattaa olla tilanne, että siellä työskentelee opettajana sosionomi ja kaksi varhaiskasvatuksen lastenhoitajaa. **Jos sosionomilla on varhaiskasvatuksen opettajan kelpoisuus, silloin hän voi vastata lapsen vasujen laadinnasta.**
- Saisiko täsmennystä lapsen mielipiteen huomioimisesta? Kieli on hyvin aikuislähtöistä ja nämä esille otetut tukiasioiden kieli on hyvin aikuis/ammattikieltä ja kuten tässä huomautetaan, vasu on tavoitteen asettelua henkilöstölle. Miten pienempien lasten oletetaan ilmaisevat tämä mielipiteensä/pystyvän osallistua tähän arvioinnin prosessiin? **Varhaiskasvatuksen henkilöstön tehtävänä on osallistaa lasta ja selvittää lapsen mielipide lapsen ikään ja kehitystasoon sopivalla tavalla.**

Monialainen yhteistyö, ryhmäkojo ja erityisopetuksen määrä

- Muiden asiantuntijoiden hyödyntäminen tuen suunnittelussa. Voiko asiantuntija työ tulla oman organisaation sisältä? **Kyllä voi, he edustavat eri ammattiryhmiä.**
- Pedagogisen arvon moniammatillinen käsittely, osallistujat? **Varhaiskasvatuksessa ei tehdä pedagogista arviota, varhaiskasvatuksen järjestäjä määrittelee ketkä osallistuvat lapsen tuen tarpeen arviointiin.**
- Vaikuttaako tehostettu/erityinen tuki ryhmäkokoon? Miten paljon saa kolmen työntekijän ryhmässä olla tukea tarvitsevia lapsia? **Tuen vaikutuksista lapsiryhmän kokoon säädetään varhaiskasvatuslain 35 § ja 38 §:ssä. Jos lapsiryhmässä on lapsia, joilla on tehostetun tai erityisen tuen tarvetta, niin sen tulee vaikuttaa ryhmäkokoon siten, että varhaiskasvatuksen tavoitteet voidaan saavuttaa ja tuki voidaan toteuttaa. Tämä on paikallinen päätös, jolloin tulee huomioida lapsen yksilöllinen tuen tarve.**
- Onko velvoitetta erityisopetuksen määrälle tehostetussa tai erityisessä tuessa? **Ei ole, mutta lapsella on oikeus varhaiskasvatuksen erityisopettajan palveluihin ja opetukseen hänen tuen tarpeensa sitä edellyttäessä.**
- Entä integroidut erityisryhmät? **Varhaiskasvatusta järjestetään inklusiivisten periaatteiden mukaisesti. Lapsiryhmien muodostaminen on paikallinen päätös varhaiskasvatuslain ja vasuperusteiden mukaisesti.**

Yleinen tuki 1/2

- Onko yleinen tuki ensimmäinen porras, jonne lapsi "siirretään" tuen tarpeen ilmaannuttua vai onko se yleinen taso, johon kaikki lapset kuuluvat? **Yleinen tuki on ensimmäinen keino vastata lapsen tuen tarpeeseen ja sitä annetaan osana perustoimintaa lapsen omassa ryhmässä. Lapsen tuki muodostetaan ensisijaisesti lapsen ympärille, eikä ole tarkoituksenmukaista puhua lapsen siirtämisestä.**
- Mikä on laadukkaan varhaiskasvatuksen ja yleisen tuen suhde? **Varhaiskasvatuksen ja siihen liittyvän tuen tulee olla kaikilta osin laadukasta. Yleinen tuki ei kuitenkaan ole irrallista perustoiminnasta.**
- Kun yleinen tuki on laadukasta varhaiskasvatusta, tuleeko vasussa olla lainkaan merkintää erikseen, että lapsi saa yleistä tukea? **Varhaiskasvatuksen ja siihen liittyvän tuen tulee olla kaikilta osin laadukasta. Tuki kirjataan lapsen vasuun, kun sitä lapselle annetaan.**
- Onko tukiviittomat yleistä vai tehostettua tukea? **Tukiviittomat ovat tukipalveluita, joita voidaan antaa kaikkeen tukeen liittyen. Tukiviittomia voidaan käyttää kommunikoinnin tehostamiskeinona kaikkien lasten kanssa.**

Yleinen tuki 2/2

- Yleistä tukea annetaan kaikille lapsille, ja jos tuen tarvetta ei ole, yleistä tukea ei anneta. Mitä tämä käytännössä tarkoittaa? **Kaikilla lapsilla on oikeus saada yleistä tukea, mutta kaikki eivät välttämättä sitä tarvitse.**
- Mitkä konkreettiset tukipalvelut ja apuvälineet esim. ovat niitä, joista YLEISESSÄ tuessa tehdään hallintopäätös? Mikä tämän erottaa tehostetusta tuesta? **Yleisessä tuessa voidaan tehdä hallintopäätös esimerkiksi seuraavista tukipalveluista: Kun varhaiskasvatuksen erityisopettajan opetus ja/tai konsultaatio lapselle on säännöllistä esim. kerran viikossa. Hallintopäätös voidaan tehdä erityisopettajan palveluista, tulkitsemis- ja avustamispalveluista ja apuvälineistä.**
- Onko yleinen tuki ensimmäinen tuen aste, kun lapsella ilmenee tuen tarvetta? Aiemmin yleinen tuki on kuulunut kaikille ja kirjattu lapsen vasuun? **Varhaiskasvatuksen järjestäjillä on voinut olla jo aiemmin käytössä ns. kolmiportaisen tuen malli ja siihen liittyvät paikalliset käytänteet ja näitä tulee tarkastella uutta lainsäädäntöä ja varhaiskasvatussuunnitelman perusteita 2022 vastaavaksi. Oikeus yleiseen tukeen kuuluu kaikille lapsille, mutta kaikki lapset eivät sitä välttämättä tarvitse. Yleinen tuki on ensimmäinen keino vastata lapsen tuen tarpeeseen.**

Tehostettu ja erityinen tuki 1/2

- Missä menee raja yleisen tuen ja tehostetun tuen välillä? **Lain mukaan yleinen tuki muodostuu yksittäisistä tukimuodoista ja tehostettu tuki säännöllisistä ja samanaikaisesti toteutettavista useista tukimuodoista. Tuki arvioidaan lapsikohtaisesti.**
- Voidaanko määritellä selkeästi tuen tasot, ketä tehostettuun ja erityiseen tukeen kuuluu? **Ei, sillä tuki ja tuen muodot määritellään lapsen tuen tarpeiden mukaisesti.**
- Millä periaatteilla tuen tasoilla liikutaan? Perustuen erityisasiantuntijoiden lausuntoihin tai varhaiskasvatuksen erityisopettajan lausuntoon? Mihin perustuen siis haetaan hallintopäätöstä vahvemmassa tuesta? **Tuen asioissa liikutaan joustavasti lapsen tuen tarpeiden mukaan. Tuen asioissa on tärkeää tehdä yhteistyötä kaikkien tahojen kanssa. Paikallisesti päätetään käytännöt ja vastuut.**
- Tuleeko lapselle tehdä hallintopäätös tehostetusta tuesta (1.8 jälkeen), vaikka hän on jo aiemmin kuulunut tehostetun tuen piiriin ja tämä on kirjattu lapsen vasuun? **Paikallisesti tulee tarkistaa, että hallintopäätös vastaa uutta lainsäädäntöä.**

Tehostettu ja erityinen tuki 2/2

- Jos lapsen tuen tarve muuttuu ja tehostettua tukea ei enää tarvita, pitääkö tehostetun tuen päättymisestä tehdä hallintopäätös vai riittääkö, että tämä kirjataan lapsen vasuun? **Jos tuen muodot, varhaiskasvatuksen toimipaikka tai tukipalvelut muuttuvat, tehdään uusi hallintopäätös. Lisäksi tuen päättymisestä tehdään myös hallintopäätös. Lapsen vasu päivitetään aina tuen tarpeen muuttuessa tai vähintään kerran vuodessa.**
- Mitä tarkoittaa "tehostettu ja erityinen tuki on huomioitava henkilöstömitoituksessa" - käytännössä? Lapsimäärän vähentämistä vai avustajan palkkaamista vai miten tämä ajatellaan toteutettavan? **Jos lapsiryhmässä on lapsia, joilla on tehostetun tai erityisen tuen tarvetta, niin sen tulee vaikuttaa ryhmäkokoon siten, että varhaiskasvatuksen tavoitteet voidaan saavuttaa ja tuki voidaan toteuttaa. Tämä on paikallinen päätös, jolloin tulee huomioida lapsen yksilöllinen tuen tarve.**
- Kunnassa on ollut varhaiskasvatuksessa tuen tasot käytössä. Voimmeko elokuussa tehdä hallintopäätöksen aiemmin laaditun tehostetun tuen pohjalta ilman erillistä arviota? **Paikallisesti tulee tarkistaa, että hallintopäätös vastaa uutta lainsäädäntöä. Lapsen tuen tarve tulee arvioida säännöllisesti, vähintään kerran vuodessa.**

Paikalliset päätökset ja paikallinen vasu

- Kuka tekee päätöksen lapsen ottamisesta erityiseen tukeen? Päiväkodin johtaja, varhaiskasvatusjohtaja vai sivistysjohtaja? **Toimivalta määritellään kunnan hallintosäännössä.**
- Tullaanko kunnille antamaan yhtenäinen erityisen tuen päätöspohja? **Ei.**
- Miten laajasti kolmitasoinen tuki tulee sisällyttää paikalliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan? **Tätä ohjaa varhaiskasvatussuunnitelman perusteet.**
- Miten vasu työssä kannattaa huomioida muiden asiantuntijoiden osallisuus vasuprosessissa? **Paikallisesti tulee arvioida miten muita asiantuntijoita hyödynnetään.**
- Jokaisessa kunnassa ei ole enää integroituja erityisryhmiä, silti lapsella on tämän mukaan oikeus tarpeen mukaan sellaiseen. Onko kunnilla jatkossa velvoite järjestää myös pienryhmiä varhaiskasvatukseen? **Lapsiryhmän tulee olla sellainen, että varhaiskasvatuksen tavoitteet voidaan saavuttaa ja tuki voidaan toteuttaa. Lapsiryhmien muodostaminen on paikallinen päätös varhaiskasvatuslain ja vasuperusteiden mukaisesti. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa todetaan, että mikäli lapsen tuen tarpeet sitä edellyttävät, lapsella on oikeus osallistua varhaiskasvatukseen pienryhmässä tai erityisryhmässä.**

Lapsen tuki ja yksityinen varhaiskasvatus

- Erityisopetuksen järjestelyt yksityisessä varhaiskasvatuksessa, kenellä vastuu järjestämisestä? **Yksityinen palveluntuottaja vastaa lapsen tuen järjestämisestä.**
- Eri varhaiskasvatuksen muodot (pph, rpph) ja tuen järjestäminen niissä? Entä yksityisellä puolella? **Päiväkoti ja perhepäivähoito (myös ryhmäperhepäivähoito) ovat velvoitettuja järjestämään lapsen tukea. Tämä koskee myös yksityistä palveluntuottajaa.**
- Tuleeko kunnan tarjota varhaiskasvatuksen erityisopettajan palvelua yksityiselle palveluntarjoajalle, jos lapsen tuki sitä vaatii? **Kunta päättää tukeeko ja jos tukee, niin miten tukee yksityistä toimijaa tuen toteuttamisessa. Kunta ei ole velvollinen tarjoamaan erityisopettajan palvelua, mutta kunta voi tehdä paikallisesti päätöksen tarjota näitä palveluja yksityiselle varhaiskasvatuksen palveluntuottajalle. Asiasta on tärkeää käydä keskustelua.**

Erityisopettajan/sosionomin rooli

- Erityisopettajan pitämä erityisopetus varhaiskasvatuksessa; kuka määrittelee, miten toteutetaan (kenelle, kuinka paljon, kokopäiväpedagogiikan näkökulma)? **Lapsen tukea toteutetaan yksilöllisen tarpeen mukaan.**
- Erityisopettajan rooli ja vastuut uudessa vasussa? **Erityisopettajan vastuita lapsen tukeen ja lapsen vasuun liittyen on yleisesti määritelty perusteissa. Työnantaja määrittää henkilöstön työnkuvat.**
- Tuleeko erityisopettaja resurssiin tarkennusta, esim. montako varhaiskasvatuksen erityisopettajaa tulee olla? **Varhaiskasvatuksen erityisopettajien määrästä päätetään paikallisesti niin, että erityisopettajien määrä vastaa lasten tuen tarvetta.**
- Miten varhaiskasvatuksen sosionomin osaamista hyödynnetään lapsen hyvinvoinnin tukemisessa? **Varhaiskasvatuksen henkilöstö tekee tärkeää työtä koulutuksensa, työnkuviansa ja vastuidensa mukaan. Työnantaja määrittelee sosionomin työtehtävät.**

Hallintopäätökset 1/3

- Lakimuutos; täytyykö tehostetusta tuesta tehdä hallintopäätös? Miksi pitää, kun ei esiopetuksessakaan tehdä? **Varhaiskasvatuslaki velvoittaa tekemään hallintopäätöksen myös tehostetusta tuesta.**
- Miten kuuleminen voidaan toteuttaa hallinnollista päätöstä tehtäessä? **Hallintopäätöstä tehtäessä toimitaan hallintolain mukaisesti ja varataan asianosaiselle tilaisuus lausua mielipiteensä asiasta sekä antaa selityksensä asioista, jotka saattavat vaikuttaa asioiden ratkaisuihin.**
- Mitä hallintopäätöksiä ym. jatkossa on tehtävä ja kenen tehtäviin se kuuluu? **Hallintopäätökset tehdään tehostetusta ja erityisestä tuesta. Jos lapsen tuesta ei tehdä tehostetun tai erityisen tuen päätöstä, silloin tukipalveluista tehdään erillinen hallintopäätös. Toimivalta määritellään kunnan hallintosäännössä.**
- Kuka tekee hallinnolliset päätökset, esim. yksikön johtaja vai varhaiskasvatus johtaja? **Toimivalta määritellään kunnan hallintosäännössä.**
- Jos lapsella on ollut tehostettu tai erityinen tuki ennen 1.8.2022, täytyykö 1.8 jälkeen tehdä tuen jatkuessa hallintopäätös tuesta? **Vähintään tulee tarkistaa, että päätös täyttää lain vaateet**

Hallintopäätökset 2/3

- Miten hallintopäätösprosessi lapsen tuesta käytännössä toteutetaan? **Hallintolain, varhaiskasvatuslain ja vasuperusteiden mukaisesti.**
- Lapsen tuen tarve arvioidaan vuosittain, mutta pitääkö hallintopäätös tehostetusta tai erityisestä tuesta tehdä uusiksi vuosittain? **Ei tarvitse, päätös on toistaiseksi voimassa, mutta lapsen tilanne tulee arvioida säännöllisesti, vähintään kerran vuodessa.**
- Tarvitaanko hallintopäätös tukipalveluista yleisessä tuessa, jos lapsi saa erityisopettajan opetusta säännöllisesti (esim. S2- tai R-äänne harjoittelua)? **Kyllä, säännöllisestä erityisopettajan opetuksesta tehdään hallintopäätös.**

Hallintopäätökset 3/3

- Millä tarkkuudella tuen muodot pitää tehostetun ja erityisen tuen hallintopäätökseen kirjata? Voiko niitä yksilöidä päätöksen jälkeen lapsen vasussa? **Varhaiskasvatuslaissa määrätään, että hallintopäätöksessä pitää olla tuen muoto, toimipaikka ja tukipalvelut. Hallintopäätös ei ole pedagoginen asiakirja, eikä siihen kirjata samoja asioita kuin lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan, joka on päätöstä paljon laajempi ja yksityiskohtaisempi asiakirja. Kunnat voivat itse päättää hallintopäätöksen muodosta, mutta hallintolaissa on tähän säädöksiä (434/2003, 7 luku), joita tulee noudattaa. Lapsen vasu on pedagoginen asiakirja.**
- Tarvitaanko uusi virallinen päätös, kun lapsi ei enää tarvitse tehostettua tukea, vaan yleinen tuki riittää? **Kyllä, tällöin tehdään uusi virallinen hallintopäätös.**
- Jos lapsi vaihtaa varhaiskasvatuksen toimipaikkaa, tehdäänkö tässä tapauksessa uusi tehostetun tuen, erityisen tuen tai tukipalveluiden hallintopäätös? Onko päätöksenteon toimintatapa sama, jos toimipaikka vaihtuu saman kunnan sisällä tai jos toimipaikka vaihtuu lapsen muuttaessa kunnasta toiseen? **Päätökseen merkitään tuen järjestämisen paikka. Jos päiväkotia vaihtuu tai lapsi siirtyy vaikka perhepäivähoidosta päiväkotiin eli varhaiskasvatuksen toimintamuoto vaihtuu saman kunnan sisällä, niin silloin tehdään uusi päätös. Jos lapsi muuttaa kuntaa, uusi kunta tekee oman päätöksensä.**

Esiopetus ja tuen asiat 1/2

- Voiko lapsen tuki olla erityinen tuki jo ennen esiopetusvuotta? **Kyllä, erityinen tuki voi alkaa jo ennen esiopetusta.**
- Onko esiopetuksessa oleville lapsille pakollista kirjata vasu, jos lapsella on jo oppimissuunnitelma tai HOJKS? **Esiopetusta täydentävän varhaiskasvatuksen osalta mahdollinen tuki tulee yhteensovittaa esiopetuksessa annettavan tuen kanssa ja kirjata lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaan.**
- Pitääkö erityisen tuen esioppilaalle tehdä päätös erityisestä tuesta sekä esiopetuksessa että varhaiskasvatuksessa? **Kyllä, koska kyseessä on kaksi eri lakia, perusopetuslaki ja varhaiskasvatuslaki ja näin ollen tarvitaan kaksi erillistä päätöstä.**
- Uusien perusteiden linjausten selkeyttämistä huoltajien roolista tuen eri vaiheissa (esim. luonnoksessa ainakin ollut aloitemahdollisuus), osallisuus tms? **Perusteisiin on kirjattu huoltajien rooli varhaiskasvatuslain mukaisesti.**

Esiopetus ja lapsen tuen asiat 2/2

- Tuleeko varhaiskasvatuksessa tehty tehostettu tai erityinen tuki purkaa (hallintopäätöksellä) lapsen siirtyessä esiopetukseen? Vai siirtyykö lapsi esiopetukseen varhaiskasvatuksessa laaditun tuen mukaisesti? **Kun lapselle annetaan tehostettua tai erityistä tukea, niin silloin hän tarvitsee todennäköisesti sitä myös esiopetukseen osallistuessaan. Lapsen tilanne ja päätökset tulee kuitenkin vähintään tarkistaa kuten siirtymävaiheessa aina tehdään. Päätöstä ei tarvitse välttämättä purkaa ellei tilanne ole muuttunut. Päätökset erityisen tuen osalta tarvitaan molemmista, niin varhaiskasvatuksesta kuin esiopetuksesta, koska kyseessä on kaksi erillistä ohjaavaa lakia. Esiopetuksessa ei tehdä hallintopäätöstä tehostetusta tuesta, kuten varhaiskasvatuksessa tehdään. Hallintopäätösten muoto on paikallisesti päätettävissä hallintolakia noudattaen.**
- Tehdäänkö kaksivuotisessa esiopetuskokeilussa oleville lapsille hallinnolliset päätökset tehostetusta ja erityisestä tuesta? **Kaksivuotisessa esiopetuksessa toimitaan yksivuotisen esiopetuksen periaatteiden mukaisesti ja perusopetuslakia noudattaen.**

Tukipalvelut

- Kuka määrittelee lapsen varhaiskasvatukseen osallistumisen edellyttämät apuvälineet? **Ks. Vasuperusteiden luku 5.3. Varhaiskasvatuksen järjestäjä vastaa niistä tukitoimista ja apuvälineistä, joita lapsi tarvitsee varhaiskasvatukseen osallistumiseensa. Toimivalta määritellään kunnan hallintosäännössä.**
- Pääsääntöisesti arjen apuvälineet ovat edullisia, mutta entäpä, jos kyseessä on henkilökohtaisen avustajan tai jokin laitteen tarve. Toki kirjauksessa puhutaan osallistumisesta ei osallisuudesta. **Apuvälineet ratkaistaan lapsen yksilöllisen tuen tarpeen mukaan. Osallisuus on lapsen oikeus.**
- Miten avoimet varhaiskasvatuspalvelut? Entä jos kunta itse päättää niin? **Lapsen tukeen liittyvät asiat eivät ole velvoittavia avoimessa varhaiskasvatuksessa. Kunta voi tarjota lapsen tukea myös avoimessa varhaiskasvatuksessa.**
- Voidaanko lapselle tehdä päätöstä tukipalveluista ilman, että hän saa yleistä, tehostettua tai erityistä tukea? Voiko tällaista tilannetta olla? **Lapsen saama tukipalvelu on aina käytössä annetaan hänelle yleistä, tehostettua tai erityistä tukea, joten tällaista tilannetta ei voi olla.**

Muita kysymyksiä 1/3

- Ovatko inklusion periaatteet samat kuin inklusiiviset periaatteet? **Kyllä ovat. Inklusio tulee nähdä jatkuvana pyrkimyksenä etsiä parempia tapoja vastata moninaisuuteen ja oppia siitä.**
- Onko vasuperusteissa nostettu esiin tunne- ja vuorovaikutustaitoja, jotka ovat kovasti esillä varhaiskasvatuksessa nykyään? **Tunne- ja vuorovaikutustaidot ovat olleet vasuperusteissa jo pitkään ja niitä käsitellään vasuperusteiden eri luvuissa.**
- Voiko käyttää monimateriaalitermiä myös varhaiskasvatuksen käsityöllisessä ilmaisussa? **Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa tätä käsitettä ei käytetä. Perusopetuksessa monimateriaalisuus tarkoittaa käsityöoppiaineeseen sisältyvien tuttujen ja uusien materiaalien kokeilemistä, testaamista ja mahdollista yhdistämistä. Käsityöprosessissa (esim. tuotteessa tai teoksessa) voidaan tarkoituksenmukaisesti yhdistää useita erilaisia käsityön eri työtavoille (teknisen työn- ja tekstiilityön työtavat) luonteenomaisia materiaaleja. Käsityöprosessi (esim. tuote tai teos) voidaan myös toteuttaa käyttämällä perinteistä, tuttua ja totuttua materiaalia, mutta sen toteutuksessa hyödynnetään uutta tai aiemmasta poikkeavaa, erilaista työstämistekniikkaa/tapaa/teknologiaa.**

Muita kysymyksiä 2/3

- Lapsen ja huoltajan kanssa tehtävä yhteistyö kohtaan lausumat koskivat huoltajaa yksikössä, miksi? **Opetushallitus käyttää yksikköä siksi, että lapsella voi olla myös vain yksi huoltaja.**
- Mitä yhteisopettajuus ja samanaikaisopettajuus tarkoittavat? **Yhteisopettajuuden ja samanaikaisopettajuuden osalta on useita erilaisia malleja ja tapoja. Näitä on hyvä kehittää systemaattisesti myös varhaiskasvatuksessa.**
- Miten määritellään pedagogiset ja erityispedagogiset menetelmät? Mikä ero näillä on? **Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa ohjataan, että lapsen tarpeisiin vastaaminen edellyttää varhaiskasvatuksen henkilöstöltä yhteisiä ja johdonmukaisia pedagogisten ja erityispedagogisten työtapojen ja menetelmien käyttöä. Erityispedagogisia menetelmiä voidaan käyttää yhden lapsen tai koko lapsiryhmän kanssa vastaten lapsen yksilöllisiin tuen tarpeisiin. Menetelmien käytännön toteutuksesta vastaamisen lisäksi erityisopettaja voi myös konsultoida ja ohjata muuta henkilöstöä menetelmien käytännön toteuttamisessa. Useimmat erityispedagogiset menetelmät voivat olla käytössä osana pedagogisia menetelmiä laadukkaassa varhaiskasvatuksessa.**
- Jos esimerkiksi tukiviittomat on ryhmässä normaali työtapana, kirjataanko tukitoimenpide jokaiselle lapselle erikseen vasuun? Vai kirjataanko vain kyseisen lapsen kohdalle suunnitellut tuet? **Tukiviittomat voidaan kirjata sellaisen lapsen vasuun, joka tarvitsee ja hyötyy tukiviittomista yksilöllisenä tukena.**

Muita kysymyksiä 3/3

- Huoltaja saattaa myös kieltää tuen tarpeen. Mitä silloin tehdään? **Tavoitteena on toimia yhteisymmärryksessä lapsen ja huoltajan kanssa. Lapsella on kuitenkin oikeus saada tukea varhaiskasvatuksessa, vaikka huoltaja sen kieltäisi.**
- Salassapidosta: Miten varhaiskasvatuksessa saataisiin selville perheen asiakkuus sosiaali- ja perhepalveluissa? Usein tieto voi jäädä saamatta, jos vanhemmat eivät sitä itse kerro, kun esim. perhetyöstä ei saada kertoa asiakkuudesta? Tieto voisi olla tarpeellinen. **Tieto voidaan saada suoraan huoltajalta kysymällä. Perheellä on oikeus olla kertomatta asiakkuudesta.**
- Onko jotain keinoa millä lastensuojelua voisi velvoittaa tekemään yhteistyötä varhaiskasvatuksen kanssa? **Lastensuojelu tekee yhteistyötä varhaiskasvatuksen kanssa aina lapsen tilanteesta ja tarpeesta riippuen. Varhaiskasvatuksen järjestäjän pyynnöstä sosiaali- ja terveydenhuollon asiantuntijoiden tulee osallistua arvioinnin tekemiseen, jos tuen tarpeen arviointi sitä edellyttää (varhaiskasvatuslaki 15 d §).**
- Miten käytännössä toteutetaan se, että huoltaja voi hakea tehostettua tai erityistä tukea, erillinen lomake? **Huoltaja voi hakea tehostettua tai erityistä tukea lapselle. Tässä noudatetaan hallintolakia.**
- Kuka arvioi, voiko lääke- tai sairaudenhoidon toteuttaa osana lapsiryhmän toimintaa? Miten toimitaan, jos sitä ei voi toteuttaa ja kuka tästä tekee päätöksen? **Jos lapsella on jokin pitkäaikainen sairaus, joka vaatii lääkehoitoa, laaditaan hänelle terveydenhuollossa lääkehoitosuunnitelma. Arviointi tehdään tarvittaessa monialaisessa yhteistyössä. Toimivalta määritellään kunnan hallintosäännössä.**
- Nostaako lapsen lääkehoidollinen tarve, eli hoidollisen tuen muoto lasta jollekin tukiportaalle yksistään? **Tämä arvioidaan tilannekohtaisesti.**

Ajankohtaisia asioita

ePerusteet

<https://eperusteet.opintopolku.fi/beta/#/fi/varhaiskasvatus/8265240/tiedot>

P

[Varhaiskasvatus](#) [Esiopetus](#) [Perusopetus](#) [Taiteen perusopetus](#) [Lukiokoulutus](#) [Ammatillinen koulutus](#) [Vapaa sivistystyö](#) [TUVA](#)

Suomi

ePerusteet / Tiedot

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022

OPH-700-2022

Etsi

Tiedot

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet ja paikalliset varhaiskasvatussuunnitelmat

Varhaiskasvatuksen tehtävä ja yleiset tavoitteet

Varhaiskasvatuksen toimintakulttuuri

Varhaiskasvatuksen pedagogisen toiminnan suunnittelu ja toteuttaminen

Lapsen tuki

Vaihtoehtoiseen pedagogiikkaan tai erityiseen katsomukseen perustuva varhaiskasvatus

Toiminnan arviointi ja kehittäminen varhaiskasvatuksessa

Perusteen tiedot

Perusteen nimi

Varhaiskasvatussuunnitelman perusteet 2022

Määräyksen diaarinumero

OPH-700-2022

Määräyksen päätöspäivämäärä

18. helmikuuta 2022

Voimaantulo

1. maaliskuuta 2022

Dokumentin osoite

[Lataa PDF-dokumentti](#)

Kehityksen ja oppimisen tuki sekä inklusiivisuus varhaiskasvatuksessa

- Selvitys nykytilasta kunnallisissa ja yksityisissä varhaiskasvatuspalveluissa sekä esitys kehityksen ja oppimisen tuen malliksi

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/162927>

Kansallisarkiston päätös 2.1.2019 (KA/13089/07.01.01.03.01/2018) varhaiskasvatuksen pysyvästi säilytettävistä asiakirjoista ja niiden säilytysmuodosta

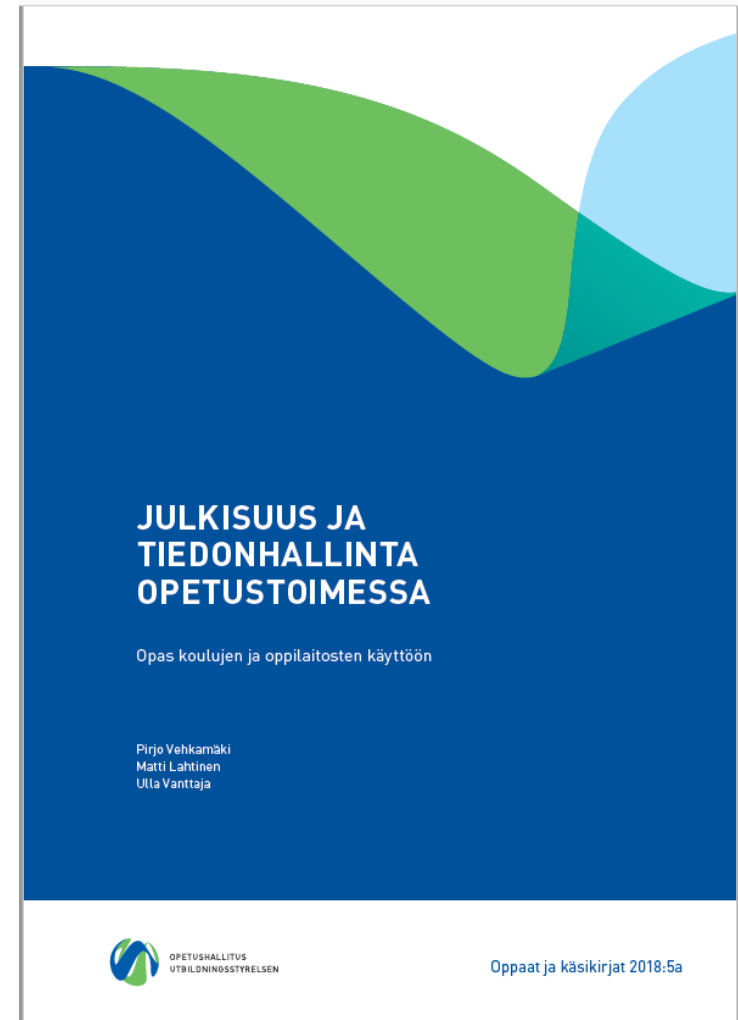
- Paikallinen varhaiskasvatussuunnitelma (Varhaiskasvatuslaki 540/2018, 22 §)
- Lapsen varhaiskasvatussuunnitelma-asiakirja/asiakirjakokonaisuus liitteineen (Varhaiskasvatuslaki 540/2018, 23 §). Päätös koskee myös esiopetuksessa olevan lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa. Esiopetuksen asiakirjojen pysyvästä säilyttämisestä päätetään valmisteilla olevassa opetustoimen seulontapäätöksessä.
- Kaikki varhaiskasvatuksessa syntyvät, lasta koskevat lausunnot ja arvioinnit liitteineen. Sosiaali- ja terveydenhuollosta saapuvia lausuntoja ei säilytetä erikseen varhaiskasvatuksen asiakirjakokonaisuudessa, vaan ne arkistoidaan sosiaalihuollon ja terveydenhuollon tehtävien yhteydessä ja niitä koskevien seulontapäätösten mukaisesti Kantaarkistossa.
- Lisätietoja: <https://www.kuntaliitto.fi/ajankohtaista/2019/varhaiskasvatuksen-sailytysaika-paatos-saapunut>

Lapsen oikeus tukeen vahvistuu varhaiskasvatuksessa - toimeenpanon edistämiseksi haettavissa 35 milj. €

- Opetus- ja kulttuuriministeriö on avannut varhaiskasvatuksen järjestäjille valtionavustushaun, jolla vahvistetaan varhaiskasvatuksen tukea vuosina 2022-2023. Avustusta on haettavissa yhteensä 35 miljoonaa euroa.
- Uudistuksen toimeenpanoa tuetaan nyt avautuvalla avustuksella. Avustuksen avulla kehitetään pysyviä toimintamalleja, rakenteita ja toimintakulttuuria sekä tuetaan varhaiskasvatuksen järjestäjien mahdollisuuksia palkata varhaiskasvatuksen henkilöstöä varhaiskasvatuksen tuen lainmukaiseen, laadukkaaseen toteuttamiseen.
- Avustusta voidaan käyttää varhaiskasvatushenkilöstön, erityisesti erityisopettajien ja opettajien palkkaamiseen, varhaiskasvatushenkilöstön tukeen liittyvän koulutuksen hankkimiseen ja monialaisen ja –ammattillisen yhteistyön kehittämiseen.
- Hakuaika päättyy 30.3.2022. https://okm.fi/-/valtion-erityisavustus-varhaiskasvatustlain-mukaisen-tuen-uudistamisen-edistamiseksi-vuosille-2022-2023?languageId=fi_FI

Julkisuus ja tiedonhallinta opetustoimessa

- Opetushallituksen päivitetty opas Julkisuus ja tiedonhallinta opetustoimessa.
- Verkkojulkaisu: www.oph.fi
- Soveltuvin osin sovellettavissa myös varhaiskasvatukseen.

Viittomakieliset lapset varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa

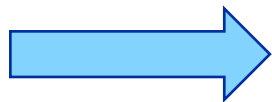

- päivitys vuoden 2022 aikana

Kasvatuksen ja koulutuksen järjestäminen vakavissa koronatilanteissa

Varhaiskasvatus

- Koronatilanteesta huolimatta varhaiskasvatusta tulee järjestää. Jotta varhaiskasvatusta voidaan jatkaa myös silloin, kun opetus- ja kasvatustavastuullista henkilöstöä ei ole käytettävissä riittävästi, on tärkeää suunnitella etukäteen esimerkiksi varhaiskasvatusyksiköiden yhteistyötä ja tarvittaessa sopia yhteistyöstä myös muiden varhaiskasvatuksen järjestäjien kanssa.
- Varautumisesta huolimatta toiminta voi pakottavasta syystä tosiasiallisesti estyä. Tällainen tilanne voi syntyä, jollei pysyvää henkilöstöä eikä sijaisikaan ole riittävästi, eikä toimintaa pystytä järjestämään yhdessä muiden varhaiskasvatuksen järjestäjienkään kanssa turvallisesti henkilöstömitoituksia ja muita säännöksiä noudattaen. Toiminta tulee palauttaa normaaliksi niin pian kuin mahdollista.

<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/kasvatuksen-ja-koulutuksen-jarjestaminen-vakavissa-koronatilanteissa>

Katsomuskasvatus varhaiskasvatuk- sessa ja esiopetuksessa

UUSI!

Katsomuskasvatus on osa yleissivistävää varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen pedagogista toimintaa. Katsomuskasvatuksen tavoitteena on edistää keskinäistä kunnioitusta ja ymmärrystä eri katsomuksia kohtaan sekä tukea lasten kulttuurisen ja katsomuksellisen identiteetin kehittymistä.

Perusteltua katsomuskasvatusta -
Miksi?

WWW.OPH.FI

Suunnitelmallista katsomuskasvatusta - Miten?

WWW.OPH.FI

Katsomuskasvatuksen yhteistyö -
Keiden kanssa?

WWW.OPH.FI

Materiaaleja katsomuskasvatukseen

WWW.OPH.FI

<https://www.oph.fi/fi/katsomuskasvatus-varhaiskasvatuksessa-ja-esiopetuksessa>

Romanilapset varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa

Suomessa ei ole aikaisemmin kerätty tietoa alle kouluikäisten romanilasten tilanteesta. Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen merkityksen on katsottu monissa tutkimuksissa tukevan lapsen myöhempää koulutuspolkua. Suomen romanipoliittisen ohjelman 2018–2022 toimenpide-ehdotuksiin kirjattiinkin Opetushallituksen tehtäväksi valtakunnallinen selvitys romanilasten osallistumisesta varhaiskasvatukseen ja esiopetukseen.

https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/31546867_OP_H_Romanilapset%20varhaiskasvatuksessa_ja_esiopetuksessa_verkkojulkaisu_21_10_22.pdf

Kielitietoisen pedagogiikan kehittäminen varhaiskasvatuksessa (Kielipeda) -työväline

- Kielipeda on julkaistu ruotsiksi
- NU TILLGÄNGLIG FÖR NEDLADDNING - Att utveckla språkmedveten pedagogik i småbarnspedagogiken (Språkpeda) –verktyget

<https://www.utu.fi/fi/yliopisto/kasvatustieteiden-tiedekunta/opettajankoulutuslaitos/kieli-ja-kulttuuritietoinen-opetus>

Avoimet oppimateriaalit opetuksesi ja osaamisesi tukena

Avointen oppimateriaalien kirjasto (aoe.fi) kokoaa maksuttomia, oppijan ja opettajan polun eri vaiheille sopivia oppimateriaaleja yhteen. Palvelu on opetus- ja kulttuuriministeriön tuottama ja oppimateriaalit ovat opettajien ja muiden asiantuntijoiden tekemiä.

Mukana jo 780 tekijää yli 180 organisaatiosta

130 varhaiskasvatukseen suunnattua materiaalia ja 457 materiaalia opettajien oman osaamisen kehittämiseen

Tutustu eri tyyppisiin varhaiskasvatuksen oppimateriaaleihin esim tämän kokoelman kautta:
<https://aoe.fi/#/kokoelma/117>

Löydät avoimet oppimateriaalit käyttösi esim. osoitteesta Finna.fi – kurkkaa myös avoimet tiedelehdet ja kuvat!

Oppimateriaalit siirtyvät automaattisesti eri palveluihin aoe.fistä, Finnan lisäksi esimerkiksi moniin kirjastoihin ja eri oppimisen palveluihin

Voit julkaista omia oppimateriaalejasi muiden käytettäväksi aoe.fissä

Varhaiskasvatuslain uudistuminen - koulutustallenne tilattavissa

- Koulutustallenne tilattavissa Avin sivuilta: Varhaiskasvatuslaki uudistuu tuen osalta - mikä muuttuu?
- <https://avi.fi/tapahtuma/-/c/974755>
- Koulutuksessa käytiin läpi 1.8.2022 voimaan tulevan varhaiskasvatuslain uudistumista tuen osalta ja sen vaikutuksia varhaiskasvatuksen tuen toteuttamiseen.
- Kouluttajana KT, opetusneuvos Kirsi Alila, opetus- ja kulttuuriministeriöstä.

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSSTYRELSEN

Kiitos!

